

КРИМІНАЛЬНИЙ ПРОЦЕС, КРИМІНАЛІСТИКА

УДК 336.27(477)

DOI <https://doi.org/10.32782/klj/2022.3.18>

Брисковська О. М.,

кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

Дякін Я. О.,

кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем протидії злочинності Навчально-наукового інституту № 1 Національної академії внутрішніх справ

ОСОБЛИВОСТІ ВЧИНЕННЯ РОЗБІЙНИХ НАПАДІВ НА ЖИТЛО ГРОМАДЯН ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

Анотація. У статті на підставі розгляду вироків єдиного державного реєстру судових рішень, аналізу матеріалів слідчої практики, науково-теоретичних поглядів українських вчених встановлено особливості вчинення розбійних нападів на житло громадян під час воєнного часу. Актуальність обраної теми дослідження полягає в тому, що в умовах воєнного стану в країні загострюється проблема розбійних нападів на житло громадян, що призводить до заподіювання шкоди здоров'ю (психічної, фізичної) та/або позбавлення чи можливості позбавлення життя власників майна. Відкритий характер і зухвалість вчинення розбоїв, враження, які вони справляють на потерпілих та очевидців, обумовлюють значний суспільний резонанс, цьому сприяє і порівняно низький рівень розслідування аналізованих кримінальних правопорушень. У статті зазначено, що ступінь суспільної небезпечності організованих груп, які вчиняють розбійні напади на помешкання громадян, підвищується внаслідок того, що у воєнний час імовірність наявності у зловмисників вогнепальної зброї істотно підвищується.

Наукова новизна здійсненого дослідження полягає у висвітленні особливостей механізму вчинення розбійних нападів на житло громадян у воєнний час, встановленні суб'єктів і визначенні видів суб'єктів вчинення таких злочинів, знарядь та засобів, місця, часу, предмета й мети вчинення таких злочинів. Розглянувши та проаналізувавши обстановку вчинення розбійних нападів на помешкання громадян у воєнний час, можна констатувати, що умови на окупованих територіях є сприятливими для безперешкодного вчинення розбійних нападів на житло громадян.

Виокремлені особливості вчинення розбійних нападів на житло громадян під час воєнного стану можуть бути підґрунтям для подальшого дослідження способів і механізму їх вчинення. Такі знання надають можливість працівникам правоохоронних органів вивчати, аналізувати та прогнозувати нагальну криміногенну обстановку, налагоджувати обмін інформацією про осіб – учасників організованих груп, які вчиняють такі незаконні заволодіння, а також факти їхньої протиправної діяльності.

Ключові слова: розбої, кримінальні правопорушення проти власності, воєнний стан, механізм вчинення злочину, житло, знаряддя вчинення злочину, спосіб вчинення злочину, розкриття злочину, розслідування злочину, потерпілий, особа злочинця.

Bryskovska O. M., Dyakin Ya. O. Peculiarities of committing robbery attacks on citizens' homes during martial law

Abstract. The article, based on the study of verdicts of the unified state register of court decisions, analysis of investigative practice materials, analysis of the scientific and theoretical views of domestic scientists, establishes the peculiarities of committing robbery attacks on the homes of citizens during wartime. The relevance of the chosen

topic lies in the fact that in the conditions of the country's martial law, the problem of robbery attacks on citizens' homes is worsening, which leads to damage to health (mental, physical) and/or deprivation or the possibility of deprivation of life of property owners. The open nature and audacity of the commission of robberies, and the impression they make on the victims and eyewitnesses, cause a significant public resonance, this is also facilitated by the relatively low level of investigation of the specified criminal offenses. The article states that the public danger of organized groups that carry out robbery attacks on citizens' homes increases as a result of the fact that in wartime, the probability of criminals having firearms increases several times.

The scientific novelty of the conducted research consists in revealing the features of the mechanism of committing robbery attacks on the homes of citizens in wartime, establishing the subjects and distinguishing the types of subjects committing such crimes, tools and means, place, time, object and purpose of committing such crimes. Having considered and analyzed the situation of committing robbery attacks on the homes of citizens in wartime, it can be stated that the conditions in the occupied territories contribute to the unimpeded commission of robbery attacks on the homes of citizens.

The established features of committing robbery attacks on citizens' homes during martial law can be the basis for further scientific research into the methods and mechanism of their commission. Such knowledge enables law enforcement officials to study, analyze and further forecast the urgent criminogenic situation, establish an exchange of information about persons, members of organized groups who commit such illegal possessions, about the facts of their illegal activities.

Key words: *robberies, criminal offenses against property, martial law, mechanism of crime, housing, tools of crime, method of crime, detection of crime, investigation of crime, victim, person of criminal.*

Постановка проблеми. Пріоритетним напрямом діяльності підрозділів Національної поліції є гарантування, забезпечення та реалізація конституційних прав кожного громадянина нашої країни, попередження злочинних посягань, передусім вчинених організованими угрупованнями й злочинними організаціями, а також захист громадян від насильницьких дій, боротьба з розбоями.

Попри те, що в Україні під час війни офіційно не зареєстровано істотного зростання рівня кримінальних правопорушень проти власності [1, с. 315], нині фіксують збільшення кількості злочинних виявів, зокрема тяжких й особливо тяжких. У структурі злочинності домінують майнові посягання, найнебезпечнішими з них є розбої. Водночас значна їх кількість залишається нерозкритою.

Відмітною рисою розбоїв є підвищена суспільна небезпека, що виникає у зв'язку з відкритим, незаконним, насильницьким нападом на особу з метою заволодіння майном, який часто вчиняють в умовах очевидності. Зухвалість і відкритий характер вчинення розбоїв, низький рівень розслідування призводять до гучного суспільного резонансу [2].

Механізм злочину як цілісна система обставин, процесів, факторів, що обумовлюють виникнення матеріальних та інших носіїв інформації про подію злочину, її учасників, забезпечує можливість висунення робочих слідчих версій, планування розслідування, цілеспрямо-

ваного пошуку наслідків злочину, встановлення злочинця, потерпілого (жертви), сприяє кримінально-правовій кваліфікації вчиненого, а отже, без сумніву є об'єктом криміналістичного пізнання [3, с. 142].

Стан опрацювання. Аспекти досліджуваної проблематики розглядали у своїх працях українські вчені: Ю. П. Алєнін, В. С. Батиргарєєв, О. М. Бандурка, Б. І. Бараненко, В. П. Бахін, В. Г. Бобров, В. В. Василевич, В. О. Глушков, О. М. Джужа, А. Ф. Єфремов, А. В. Іщенко, В. В. Матвійчук, Д. Й. Никифорчук, В. Л. Регульський, В. О. Сілюков, О. І. Чулкова, В. В. Шувалов та ін. Зазначені науковці зробили вагомий внесок у розроблення питань протидії розбійним нападам. Аналіз доробку цих учених є важливим теоретичним підґрунтям для вивчення механізму вчинення розбійних нападів на житло громадян під час воєнного стану. Оскільки бракує наукових напрацювань щодо особливостей та механізму вчинення розбійних нападів на житло громадян під час воєнного стану, зазначене зумовлює актуальність цієї тематики в контексті необхідності підвищити ефективність протидії таким злочинам. На цій підставі працівники правоохоронних органів в умовах воєнного стану матимуть змогу прогнозувати й аналізувати криміногенну обстановку, налагоджувати обмін інформацією про суб'єкти вчинення таких злочинів і факти їхньої протиправної діяльності.

Мета статті: визначити особливості вчинення розбійних нападів на житло громадян під час воєнного стану.

Виклад основного матеріалу. В умовах сьогодення можна виокремити такі проблемні аспекти протидії розбоям:

- ретельна підготовка до вчинення (підбір і придбання засобів, інструментів, спеціальних пристроїв: для проникнення на обраний об'єкт, а також засобів спостереження та зв'язку; для нейтралізації дій з опору потерпілого – від липкої стрічки до мотузок і будівельних стяжок; для маскуванню зовнішності – від різних видів масок до перук з накладними вусами чи бородами, речовин, що нейтралізують запах, тощо; для погроз застосування як зброї спортивного або побутового інвентарю чи вогнепальної зброї шляхом можливості або заподіяння шкоди життю та здоров'ю потерпілому) і приховання слідів розбою (використання чужих номерних знаків транспортних засобів, придбання одноразових телефонів, маскуванню зовнішнього вигляду зловмисниками, інсценування та знищення слідів розбійного нападу);

- вчинення кримінального правопорушення групою осіб з розподілом ролей (навідники, виконавці, пособники, керівники-організатори);

- кримінальний досвід і зростання рівня професіоналізму осіб, які вчинюють злочини проти власності;

- використання автомобілів з іноземною реєстрацією.

Спосіб вчинення кримінального правопорушення – це спосіб дій злочинця, що полягає в певній взаємопов'язаній системі дій та прийомів з підготовки, вчинення і приховування кримінальних правопорушень. Усебічне вивчення способів вчинення розбійних нападів дає змогу розробити найефективніші заходи щодо запобігання та припинення їх [4, с. 13].

Під час підготовки до вчинення розбійних нападів на помешкання громадян зловмисники враховують низку факторів (особу потерпілого, предмет й об'єкт посягання, учасників нападу (осіб злочинців), наявність можливості придбання знарядь і засобів вчинення (засобів маскуванню зловмисників, відповідної зброї та інших засобів стримування потерпілого, транспортних засобів і засобів зв'язку тощо), можливостей обрання безпечних шляхів відходу з відповідного місця розбійного нападу).

Останніми роками визначальна особливість розбійних нападів полягає в тому, що їх вчиняють переважно групою, що підвищує результативність їхніх дій. Водночас часто використовують різноманітні види сучасної вогнепальної зброї, найновіші технічні засоби, інструменти й інші засоби ураження [4, с. 15].

Учені та практики констатують тенденцію до інтелектуалізації, кваліфікованості та професіоналізації злочинної діяльності. Така діяльність вирізняється злочинними посяганнями, що забезпечують максимальну наживу [5, с. 278]. З огляду на посилення зухвалості й агресивності кримінальних правопорушень, злочинці дедалі частіше вчиняють кваліфіковані злочини: з одного боку, ті, що забезпечують швидку й максимальну вигоду, а з другого – ускладнюють своєчасне їх розслідування та притягнення до відповідальності [5, с. 32].

Кримінальні структури активно застосовують різноманітні контрзаходи, щоб ускладнити оперативно-розшукову діяльність правоохоронним органам і розслідуванню кримінальних проваджень. Це потребує використання всього арсеналу оперативно-розшукових сил, засобів і заходів не тільки у звичайних умовах, а й для створення їх штучним шляхом, забезпечення наступальності в боротьбі зі злочинністю та нейтралізації кримінальної активності лідерів й активних учасників організованих злочинних груп і злочинних організацій [5, с. 32].

Суспільна небезпечність організованих груп, які вчиняють розбійні напади на помешкання громадян, посилюється внаслідок того, що у воєнний час імовірність наявності в зловмисників вогнепальної зброї істотно підвищується. Наприклад: «За процесуального керівництва Житомирської окружної прокуратури, з урахуванням зібраних слідством доказів, трьом особам повідомлено про підозру в незаконному придбанні, зберіганні та носінні бойових припасів (ч. 1 ст. 263 КК України), а також двом із них – у незаконному заволодінні транспортним засобом, вчиненому за попередньою змовою групою осіб, пов'язаному з проникненням у домоволодіння (ч. 2 ст. 289 КК України)» [6].

Суб'єктами вчинення розбійного нападу на помешкання громадян із застосуванням зброї у воєнний час доцільно вважати:

- осіб, які у довоєнні часи на території України вчиняли корисливі злочини проти власності;
- озброєних військових з РФ.

Окупанти обкрадають будинки та квартири, а також відбирають у місцевих жителів автомобілі. Продовжують надходити свідчення про мародерство російських військовиків. Зокрема, під час окупації Херсону озброєні солдати країни-агресора ввірвалися в приватний будинок, обшукали його й забрали документи та печатки приватних підприємців, а також свідоцтва про право власності на нерухомість у Миколаєві, Херсоні та Києві [7]. На початку березня 2022 року, за даними Офісу Генерального прокурора, у тимчасово окупованому селі Богданівка Броварського району підозрюваний, який був начальником продовольчих служб однієї з військових частин країни-агресора, вчинив розбійний напад на місцевого мешканця. Використовуючи російську військову техніку, він разом з підлеглими проникли на територію домоволодіння. Погрожуючи місцевому мешканцю фізичною розправою та зброєю, вони заволоділи його майном – ювелірними виробами із золота, грошовими коштами, мобільним телефоном і харчовими продуктами на загальну суму понад мільйон гривень [8].

Доцільно зауважити, що, відповідно до українського законодавства, за злочини, що вчинені на території нашої країни, іноземні громадяни несуть кримінальну відповідальність в Україні. Причому така відповідальність нині є більш суворою у зв'язку із внесенням змін до КК. Розбій, вчинений в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 4 ст. 187 КК України), карається позбавленням волі на строк від восьми до п'ятнадцяти років з конфіскацією майна. Попри те, що таке посилення кримінальної відповідальності схвалюють не всі вчені [9, с. 43–54; 10, с. 65–78], воно видається цілком справедливим.

Суб'єктом вчинення розбійного нападу на помешкання громадян можуть бути військовослужбовці з РФ, що використовують обстановку воєнного часу (перебування на території, яку окупували, наявність зброї, фактор безкарності та беззахисності, безправ'я власників помешкань, безвладдя). Таким суб'єктам злочину в більшості випадків притаманні відсутність конспірації та приховування слідів злочинної діяльності, зухвалість і відкритість їх вчинення.

Негативну складову зобов'язань у сфері прав людини (зобов'язання щодо поваги) має бути за будь-яких умов дотримано, і тому окупаційній державі заборонено діяти в спосіб, що зневажає права населення. Окупаційна держава також має забезпечити функціонування правоохоронної системи, здатної відновити й забезпечити громадський порядок і безпеку, дотримуючись наявних у країні законів [11].

Особи, які в довоєнні часи на території України вчиняли корисливі злочини проти власності, розбійні напади вчиняють переважно в приватних будинках; у квартири багатоповерхових будинків зловмисники потрапляють, ідучи слідом за мешканцем до дверей помешкання і, заштовхуючи його в квартиру, починають вимагати готівку та цінні речі. Непоодинокими є випадки такого проникнення у квартири, коли двері відчиняють діти.

З метою безперешкодного проникнення в приміщення злочинці відрекомендовуються як посадові особи чи особи, які виконують громадські або службові функції (працівники поліції, пошти, управління соціального захисту населення (соцзабез), держстраху, газової служби тощо), або під вигаданим приводом (від імені сусідів чи з удаваним проханням зателефонувати, зняти житло або за оголошенням про обмін, купівлю речей, підписати документ тощо). Насильницькі вторгнення із застосуванням зброї та боєприпасів переважають у приватних будинках. Зловмисники діють жорстоко: зв'язують потерпілих, залишаючи лежати з кляпом у роті, чи зганяють усіх в одне приміщення (ванну, кухню, кімнату), погрожують розправою в разі заяви до поліції. У разі чинення опору чи спроб кликати на допомогу не зупиняються перед насильством, заподіюють тяжку шкоду здоров'ю та навіть смерть потерпілому.

Наприклад, у липні 2022 року троє чоловіків під приводом перевірки газового лічильника зайшли до квартири чоловіка і зв'язали його. Погрожуючи ножем, періодично одягаючи поліетиленовий пакет на голову потерпілого та застосовуючи фізичну силу, вони вимагали гроші. Обшукавши квартиру, чоловіки заволоділи 200 тис. доларів США. Під час санкціонованих обшуків за місцем мешкання підозрюваних правоохоронні органи вилучили зброю, сліп пакети із психотропною речови-

ною, мобільні телефони та грошові кошти. Підозрюваних затримано в порядку ст. 208 КПК України. За процесуального керівництва Криворізької центральної окружної прокуратури затримано та повідомлено про підозру трьом мешканцям м. Кривого Рогу за фактом вчинення розбою, спрямованого на заволодіння майном в особливо великих розмірах в умовах воєнного стану, придбання та зберігання психотропних речовин з метою збуту (ч. 4 ст. 187, ч. 2 ст. 307 КК України) [12].

Якщо розбійні напади вчиняють зловмисники, які й раніше на території країни вчиняли злочини проти власності, то такі дії вирізняються приховуванням слідів вчинення ними кримінального правопорушення шляхом знищення слідів або інсценуванням слідів вчинення іншого кримінального правопорушення. Наприклад, зловмисники маскують зовнішність для вчинення розбійних нападів (це зумовлено безпосереднім контактом злочинця та потерпілого через побоювання бути впізнаним). До таких дій щодо приховування слідів вчинення кримінального правопорушення відносять також використання чужих транспортних засобів з підробленими номерами, автівок з іноземною реєстрацією, швидкий збут або приховання викраденого в задалегідь підготовлених місцях тощо.

Розбійні напади на помешкання громадян організовані групи в більшості випадків вчиняють з попередньою підготовкою, задалегідь знаючи про наявність значних сум коштів і коштовностей («наводки» на заможних людей).

Наприклад, у липні 2022 року в с. Клочків Чернігівської області декілька чоловіків у масках вчинили напад на місцевого фермера, вдерлися в будинок, жорстоко побили господаря та заволоділи грошима на суму близько 100 тис. грн. Є припущення, що зловмисники діяли за «наводкою», оскільки напередодні чоловік зняв кошти з банківського рахунку для виплати заробітної плати співробітникам. Аналогічні злочини вчинено в с. Понорниця Коропського району та с. Старий Білоус Чернігівського району. Зокрема, у селищі Понорниця невідомі в масках вдерлися до будинку місцевого підприємця, зв'язали господарів і заволоділи грошима в сумі 200 тис. грн та 90 тис. доларів, а також золотими прикрасами. Крім того, невідомі побили чоловіка, який перебував у той

час у дворі підприємця. У Старому Білоусі група невідомих у масках і зі зброєю проникла до двох будинків місцевих жителів. Нападники вдягнули кайданки на жінку та чоловіка й почали їх бити, вимагаючи віддати гроші та коштовності. Їх здобиччю стали 100 тис. грн, 1,5 тис. євро, золото, мисливська рушниця та газовий пістолет. Після цього розбійники пішли з потерпілим до будинку його матері, який розташований поряд. Там зловмисники заволоділи 10 тис. доларів і кількома десятками тисяч гривень [13].

Згідно з даними Національної поліції України, близько половини злочинів вчиняють особи віком 16–29 років, але найбільш криміногенною групою є особи віком 30–49 років: їх частка в структурі злочинності сягає 47 %. Саме вони вчиняють близько 36 % особливо тяжких і 35 % тяжких злочинів. Найменш чисельною є група, до якої входять злочинці віком 50–60 років. Основну частину розбоїв вчиняють особи віком до 30-ти років [14].

Такі кримінальні правопорушення належать до розряду «чоловічих» оскільки їх вчиняють переважно чоловіки, зрідка співучасниками можуть бути й жінки.

Дослідження предмета посягання зосереджує увагу слідчого на необхідності встановити умисел злочинців на заволодіння певним майном і того, хто з оточення знав про зберігання цього майна в потерпілого. Інформація, отримана від потерпілого про кожен викрадений предмет та його індивідуальні ознаки, може бути основоположною для розроблення конкретних версій, спрямованих на окреслення кола осіб, які могли бути співучасниками нападу або неусвідомленими контактами з ними, що сприяло розбою [15].

Висновки. Аналізуючи обстановку вчинення розбійних нападів на помешкання громадян, можна дійти висновку, що умови воєнного часу є сприятливими для безперешкодного вчинення розбійних нападів на житло громадян на окупованих територіях.

Суб'єктів вчинення злочину у воєнний час розподілено за двома видами: особи, які в довоєнні часи на території України вчиняли корисливі злочини проти власності, і військовослужбовці РФ, які у воєнний час на окупованій території, користуючись безвладдям в безкарність, вчиняли розбійні напади з метою заволодіння

майном громадян. Таким суб'єктам притаманні відкритість, зухвалість і жорстокість вчинення злочинів.

Розбійні напади на помешкання громадян під час воєнного часу вирізняються такими особливостями: попередня підготовка; «наводка»; раптовість, несподіваність для потерпілого, агресивність дій; надмірна зухвалість; фізичне та психічне насильство, погроза вогнепальною зброєю (заподіяння не тільки шкоди здоров'ю, а й можливість вбивства та вбивство потерпілих); переважно груповий характер; мета – привласнення грошей, коштовностей, цінного

майна й інших побутових предметів – від електропристроїв до одягу.

Отже, під час воєнного стану розбійні напади на помешкання громадян у більшості випадків вчиняють з погрозою застосування вогнепальної зброї, з попередньою підготовкою та за відповідною «наводкою» на заможних людей. Особливу небезпеку для громадян становлять розбійні напади із застосуванням зброї з проникненням у житло, оскільки вони не тільки завдають матеріальних збитків, а й спричиняють загрозу здоров'ю, а в деяких випадках – і життю потерпілих.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Вознюк А. А. Воєнний та надзвичайний стан як обставини, що впливають на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання. *Юридичний науковий електронний журнал*. 2022. № 6. С. 308–317. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-6/69>
2. Грібов М. Л. Оперативно-розшукова характеристика розбоїв, що вчиняються організованими злочинними формуваннями. *Часопис Національного університету «Острозька академія»*. 2014. № 2(10) С. 1–13. (Серія «Право»). URL: <https://lj.oa.edu.ua/articles/2014/n2/14hmlzof.pdf>
3. Журавель В. А. Механізм злочину як категорія криміналістики. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2020. Т. 27, № 3. С. 142–154.
4. Протидія розбоям підрозділами Національної поліції України : метод. рек. / [М. В. Буряк, О. М. Брисковська, Р. С. Горбач та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2019. 130 с.
5. Богатиков О. В. Актуальні питання протидії незаконним заволодінням транспортними засобами, учиненим організованими групами. *Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ*. 2021. Т. 121, № 4. С. 31–35.
6. Трьом мародерам, яких затримали на блокпосту в Житомирі після крадіжки в Ірпені, обрали запобіжні заходи. URL: https://www.zhitomir.info/news_206876.html
7. У Херсонському районі російські військові вбили двох колишніх атовців. URL: <https://zmina.info/news/u-hersonskomu-rajoni-vijskovyi-rf-ubyly-dvoh-kolyshnih-atovcziv-naczpolicziya/>
8. Розбійний напад на місцевого мешканця під час окупації Богданівки на Київщині – військовослужбовцю РФ повідомлено про підозру. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/ozbiinii-napad-na-miscevogo-meskancya-pid-cas-okupaciyi-bogdanivki-na-kiyivshhini-viiskovosluzbovcyu-rf-povidomleno-pro-pidozru>
9. Вознюк А. А. Воєнний або надзвичайний стан як обставина, що впливає на кваліфікацію кримінального правопорушення або призначення покарання: актуальні питання вдосконалення кримінального законодавства. *Проблеми кваліфікації та розслідування кримінальних правопорушень в умовах воєнного стану* : матеріали наук.-теорет. конф. (Київ, 26 трав. 2022 р.) / [редкол.: С. Д. Гусарев, С. С. Чернявський, А. А. Вознюк та ін.]. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2022. С. 43–54.
10. Новели кримінального законодавства України, прийняті в умовах воєнного стану : наук.-практ. комент. / [А. А. Вознюк, О. О. Дудоров, Р. О. Мовчан, С. С. Чернявський та ін. ; за ред. А. А. Вознюка, Р. О. Мовчана, В. В. Черня]. Київ : Норма права, 2022. 278 с.
11. Христова Г. О. Зобов'язання держави у сфері прав людини в умовах окупації. *Вісник Національної академії правових наук України*. 2018. Т. 25, № 1. С. 204–218.
12. Брисковська О. М., Авраменко О. Л. Особливості функціонування організованих злочинних груп, що вчиняють незаконні заволодіння автотранспортними засобами з метою їх подальшого оплатного повернення власникам. *Ампаро*. 2021. № 4. С. 56–62.
13. Розбійний напад та заволодіння 200 тис. доларів США – повідомлено про підозру трьом мешканцям м. Кривого Рогу. URL: <https://www.gp.gov.ua/ua/posts/rozbiinii-napad-ta-zavolodinnya-200-tis-dolariv-ssa-povidomleno-pro-pidozru-tryom-meskancyam-m-krivogo-rogu>
14. Про зареєстровані кримінальні правопорушення та результати їх досудового розслідування. *Офіс Генерального прокурора України* : [сайт]. URL: <http://www.gp.gov.ua/ua/stat.html>
15. Біленчук П. Д. Криміналістична тактика і методика розслідування окремих видів злочинів : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П. Д. Біленчук, А. П. Гель, Г. С. Семаков. Київ : МАУП, 2007. 510 с.